

Михальчук К.В., Романчук М.Є. (Україна, Одеса)

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ВОДИ РІЧОК БАСЕЙНУ ДНІСТРА ТА ПІВДЕННОГО БУГУ (В МЕЖАХ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Мета роботи полягає в розрахунку екологічної оцінки якості води малих, середніх та великих річок (в межах Одеської області), які відносяться до водозабірних басейнів р. Південний Буг та р. Дністер; визначенні найбільш забруднених річок та речовин, які впливають на їх стан. Вихідна інформація надана Управлінням водного господарства в Одеській області за період 2011-2016 рр.

Аналіз екологічної оцінки якості води в басейні р. Дністер проводився по 7 створах: р. Дністер - м. Біляївка та с. Маяки, р. Турунчук - с. Троїцьке, р. Білочі - с. Шершенці, р. Окна - с. Лабушне, р. Ягорлик - с. Артирівка, р. Кучурган - с. Степанівка. За той же період спостереження проводився аналіз екологічної оцінки якості води р. Кодима - м. Балта, яка відноситься до водозбору р. Південний Буг. По кожному створу для кожної речовини визначалися класи і категорії якості води за їх станом та за ступенем чистоти, по яких були розраховані блокові індекси та інтегральні показники. З отриманих результатів можна зробити висновок, що найбільше забруднення вод річок басейнів Дністра та Південного Бугу як по середніх так і максимальних значеннях відбувається за рахунок таких параметрів: SO_4^{2-} , Cl^- , NH_4^+ , NO_2^- , NO_3^- , розчинений кисень, ХСК, PO_4^{3-} , СПАР, нафтопродукти. По середніх значеннях за інтегральним індексом вода оцінюється від “достатньо чиста” (за період 2011-2016 роки по створах р. Дністер - м. Біляївка, р. Дністер - с. Маяки, р. Турунчук – с. Троїцьке; за 2011, 2013-2015 роки р. Білочі-с. Шершенці; 2012, 2014-2016 роки р. Окна-с. Лабушне; 2013-2014, 2016 роки р. Ягорлик - с. Артирівка; 2011- 2013, 2016 роки р. Кодима-м. Балта) до “дуже брудна” по максимальних значеннях (2011р. р. Ягорлик –с. Артирівка; 2011, 2012, 2014-2016 роки р. Кучурган – с. Степанівка; 2014 рік р. Дністер- м. Біляївка; 2016 рік р. Білочі-с. Шершенці; 2015 рік р. Кодима - м. Балта).

Для прикладу в табл.1 представлені результати розрахунків блокових та інтегральних значень за перший та останній роки періоду спостереження. Як видно, якість води значно не змінилась за цей час, показники відрізняються тільки сукатегорією. Найгірший стан води спостерігався в р. Кучурган.

Забруднення річок відбувається за рахунок стоків комунально-побутових, сільськогосподарських та промислових підприємств, рибальства. Якість води впливає на біотичне різноманіття у самих річках. Ріка Дністер багата на іхтіофауну. В її басейні (в межах Одеської області) відмічено 45 видів риб. Але, із складу вже зникло 9 видів (елець, рибець, вирезуб та ін..). Скорочення видового складу та численності риб пов'язано з посиленням антропогенного впливу.

Таблиця 1-Екологічна оцінка якості води в басейнах р. Дністер та р. Південний Буг (за середніми показниками 2011,2016рр.)

річка-пункт	2011				2016			
	I блок	II блок	III блок	Екологічні індекси	I блок	II блок	III блок	Екологічні індекси
р. Дністер- м. Біляївка	3,3	4,1	4	3,8	2,67	4,4	4	3,69
р. Дністер -с. Маяки	3,3	4,2	4	3,83	2,67	4,3	4	3,66
р. Турунчук-с. Троїцьке	3	4,78	4	3,93	3,67	3,4	4,3	3,46
р. Білочі с. Шершенці	2,67	4,1	4,3	3,69	4,67	4,2	4	4,29
р. Окна- с. Лабушне	3,3	4,4	5	4,2	3,3	4,2	3,67	3,72
р. Ягорлик- с. Артирівка	4,3	4,2	5,67	4,72	3,67	4,3	4	3,99
р. Кучурган -с. Степанівка	7	4,4	3,67	5	6,67	4,89	6	5,85
р. Кодима- м. Балта	3	4,3	4,3	3,87	3	5,3	3,3	3,87

Література

1. Каталог водного фонду Одеської області: Довідник. м. Одеса, 2007 р.
2. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями. В.Д. Романенко, В.М. Жукинський, О.П. Оксінюк та ін. -К.: Символ – Т, 1998. - 28 с.